

เอกสารประกอบการพิจารณา

ญัตติ

เรื่อง ขอให้รัฐสภาวินิจฉัยตีความข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2563

อ.พ. 3/2564 การประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา
สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง
อ.พ. 3/2564

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. 0 2244 2070-2

โทร. 0 2242 5900 ต่อ 5730, 5740, 5750

ญัตติ

เรื่อง ขอให้รัฐสภาวินิจฉัยตีความข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2563

(นายธีระชัย พันธุมาศ เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด ญัตติ หรือหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความทางวิชาการ และ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการ และบุคคลในวงงานรัฐสภา ใช้ในการประกอบการพิจารณา ตลอดจนเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้สนใจทั่วไป

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้รับผิดชอบ

นายมานิช อินทนิม

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

นายทรงศักดิ์ สุระคำแหง

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการวิชาการ 1

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นายภูซงค์ สุวรรณมณี

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายแดนชัย ไชวิเศษ

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นางสาวอุษณีย์ อินทองช่วย

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวเปรมฤดี วงศ์สาคร

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางเมธาพร กาญจนินทุ

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

สิงหาคม 2564

บทสรุปสำหรับสมาชิกรัฐสภา

ภายหลังที่ประชุมรัฐสภาได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบรับหลักการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ...) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งเสนอโดยนายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 2 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ 23 มิถุนายน 2564 และครั้งที่ 3 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพฤหัสบดีที่ 24 มิถุนายน 2564 และวันศุกร์ที่ 25 มิถุนายน 2564 และที่ประชุมได้มีมติให้ตั้งกรรมาธิการชั้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา โดยร่างรัฐธรรมนูญฯ ดังกล่าว ได้กำหนดหลักการให้ “แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91” แต่ปรากฏว่าในการพิจารณาชั้นกรรมาธิการ คณะกรรมาธิการ ได้มีมติให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตราอื่นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ด้วย คือ มาตรา 85 มาตรา 86 มาตรา 92 มาตรา 94 และมาตรา 105 วรรคสาม และมีการเพิ่มบทบัญญัติใหม่รวมถึงบทเฉพาะกาลด้วย โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นของแต่ละมาตรา ดังนี้

มาตรา 85 ยกเลิกข้อความว่า “ให้ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ”

มาตรา 86 แก้ไขเพิ่มเติมจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตจาก “สามร้อยห้าสิบคน” เป็น “สี่ร้อยคน”

มาตรา 92 ยกเลิกข้อความว่า “และมีให้นับคะแนนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนได้รับไปใช้ในการคำนวณตามมาตรา 91”

มาตรา 94 ให้ยกเลิกทั้งมาตรา

มาตรา 105 ให้ยกเลิกวรรคสาม ซึ่งกำหนดว่า “การคำนวณสัดส่วนคะแนนของพรรคการเมืองสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเมื่อมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้เป็นไปตามมาตรา 94”

ในการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวยังคงมีความเห็นที่แตกต่างกันอยู่ว่าเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมเกินหลักการหรือไม่ ซึ่งในการพิจารณาของคณะกรรมาธิการฯ นั้น ได้อาศัยข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2563 โดยเฉพาะในข้อ 114 วรรคสอง กำหนดว่า “หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นให้กำหนดโดยชัดแจ้ง” ประกอบกับข้อ 124 วรรคสาม กำหนดว่า “การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องกับหลักการนั้น” จึงเป็นประเด็นปัญหาว่าการแก้ไขนั้นกระทำได้น้อยเพียงใด หรือเกี่ยวเนื่องกันอย่างไร จึงจะไม่เกินหลักการ ซึ่งตามร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฯ ดังกล่าวกำหนดหลักการ “แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91 เท่านั้น” ดังนั้น จึงมีการเสนอญัตติเพื่อให้รัฐสภาวินิจฉัยตีความข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2563 ข้อ 114 วรรคสองและข้อ 124 วรรคสาม เพื่อให้เกิดแนวทางที่ชัดเจนในการใช้ข้อบังคับดังกล่าวต่อไป

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา	ก
ส่วนที่ 1 สารสำคัญ เรื่อง ขอให้รัฐสภาวินิจฉัยตีความข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2563 (นายธีรจชัย พันธุมาศ เป็นผู้เสนอ)	1-1
ส่วนที่ 2 บทวิเคราะห์	2-1
ส่วนที่ 3 ข้อมูลประกอบการพิจารณา	3-1
- ความเป็นมาในการกำหนดหลักการของร่างพระราชบัญญัติ	3-1
- ตารางเปรียบเทียบข้อบังคับการประชุมรัฐสภาในประเด็นหลักการและเหตุผลในการเสนอ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและการแปรญัตติ	3-8
- ตารางเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับร่างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และร่างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	3-11

ส่วนที่ 1

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้รัฐสภาวินิจฉัยตีความข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2563 (นายธีรจชัย พันธุมาศ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ขอให้รัฐสภาวินิจฉัยตีความข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2563

เหตุผล

ตามทีในการประชุมคณะกรรมการพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ... พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ฉบับที่ผ่านความเห็นชอบ จากที่ประชุมรัฐสภาในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2564 ที่กำหนดหลักการไว้ว่า “แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91” ได้มีการอ้างถึงข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2563 ข้อ 124 วรรคสาม ความว่า “การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับ หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องกับหลักการนั้น” เพื่อใช้ในการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตราอื่นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่นอกเหนือจาก สองมาตราที่ได้กำหนดไว้ในหลักการ ดังที่ปรากฏว่าคณะกรรมการฯ ได้มีมติให้แก้ไขมาตรา 85 มาตรา 86 มาตรา 92 มาตรา 93 มาตรา 94 และมาตรา 105 วรรคท้าย ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมถึงได้มีมติให้เพิ่มบทบัญญัติใหม่ด้วย อย่างไรก็ตาม กรรมการยังมีความเห็นที่แตกต่างกันในการใช้ ข้อบังคับข้อดังกล่าวว่ามีขอบเขตเพียงใด จะใช้ในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกรณีที่ได้ กล่าวมาได้หรือไม่ โดยกรรมการบางท่านยังได้อ้างถึงข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2563 ข้อ 114 วรรคสอง ความว่า “หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม นั้น ให้กำหนดโดยชัดแจ้ง” เพื่อคัดค้านว่า ในเมื่อร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ฉบับที่ผ่าน ความเห็นชอบจากที่ประชุมรัฐสภาในวาระที่หนึ่งนั้นได้กำหนดหลักการไว้อย่างชัดแจ้งแล้วทำให้แก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติเพียงสองมาตราเท่านั้น จึงไม่อาจแก้ไขบทบัญญัติมาตราอื่นที่เกินเลยไปกว่านั้นได้ อีกทั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 3 บัญญัติไว้ว่า “รัฐสภา...ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตาม รัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม” บทบัญญัติดังกล่าวอยู่ในหมวดทั่วไปที่จะต้องใช้เป็นหลักเสมอ

ในการปฏิบัติของรัฐสภา ไม่อาจที่จะบิดผันหรือปฏิบัติหน้าที่ หรือตีความรัฐธรรมนูญตามอำเภอใจได้ โดยเฉพาะหลักนิติธรรม มีหลักการที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ หลักความมั่นคงแน่นอน ของกฎหมาย ที่การร่างกฎหมาย การตีความ การใช้กฎหมาย จะต้องมีความมั่นคงแน่นอนไม่ผันแปรไปตามเสียงข้างมากหรือผู้มีอำนาจ ในขณะนั้น ๆ ได้ โดยข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2563 ข้อ 114 วรรคสอง ที่ระบุว่า “หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ให้กำหนดโดยชัดแจ้ง” ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่..) พุทธศักราช .... ฉบับที่ผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมรัฐสภาในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2564 ที่กำหนดหลักการไว้ว่า “แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91” เท่านั้น จึงชัดแจ้งว่าร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... มีหลักการที่ชัดแจ้งเพียงแก้ไขเพิ่มเติม เพียงแค่สองมาตราคือมาตรา 83 และมาตรา 91 เท่านั้น มิได้มีการเขียนถึงหลักการ การแก้ระบบเลือกตั้งทั้งระบบ จึงไม่สามารถตีความขยายเกินหลักการไปโดยไม่จำกัดตามอำเภอใจของเสียงข้างมากในคณะกรรมการการเลือกตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ตีความข้อบังคับการประชุมรัฐสภาไปแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเกินเลยไปจากหลักการถือว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ กฎหมายและหลักนิติธรรม

ส่วนที่ 2

บทวิเคราะห์

ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 2 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ 23 มิถุนายน 2564 และครั้งที่ 3 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพฤหัสบดีที่ 24 มิถุนายน 2564 และวันศุกร์ที่ 25 มิถุนายน 2564 ที่ประชุมได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... จำนวน 13 ร่าง โดยที่ประชุมได้รับหลักการ จำนวน 1 ร่าง ซึ่งเสนอโดยนายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ คือ “ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 83 (เกี่ยวกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากเดิมให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 350 คน และแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 150 คน แก้ไขเพิ่มเติมเป็นให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 400 คน และแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 100 คน) และมาตรา 91 (เกี่ยวกับการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เนื่องจากเดิมให้มีการใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียงใบเดียว แล้วนำคะแนนที่ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมาคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง ฟังมีแก้ไขเพิ่มเติมเป็นให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบ คือ ให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหนึ่งใบกับบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่ออีกหนึ่งใบ และที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการพิจารณาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา ซึ่งในการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ดังกล่าว นอกจากแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91 คณะกรรมการฯ ได้มีมติแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 85 (เกี่ยวกับวิธีการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง) มาตรา 86 (เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดจะพึงมี) มาตรา 92 (เกี่ยวกับการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ กรณีที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น) ยกเลิกมาตรา 94 (เกี่ยวกับการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อใหม่ในกรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง) และยกเลิกมาตรา 105 วรรคสาม (เกี่ยวกับการคำนวณสัดส่วนคะแนนของพรรคการเมืองสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเมื่อมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง) รวมทั้งมีการเพิ่มเติมมาตรา ขึ้นใหม่เป็นบทเฉพาะกาลอีกด้วย

ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... คณะกรรมการฯ อาศัยข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2563 เป็นหลักในการพิจารณา โดยเฉพาะในเรื่องของการแปรญัตติ ข้อ 124 วรรคสาม กำหนดว่า “การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องกับหลักการนั้น” ประกอบกับข้อ 114 วรรคสอง กำหนดว่า “หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นให้กำหนดโดยชัดแจ้ง” ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงข้อกำหนดตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา

ดังกล่าวแล้ว การแปรญัตติเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญจะต้องไม่ขัดกับหลักการของร่างรัฐธรรมนูญ ใดๆ ก็ดี ซึ่งการกำหนดหลักการต้องชัดเจน เพื่อให้ที่ประชุมสภาเข้าใจถึงความจำเป็นหรือเจตนารมณ์ของร่างกฎหมายนั้น ๆ ว่ามีความมุ่งหมายเพื่อการใด เพื่อให้ผู้พิจารณาร่างกฎหมายทราบถึงขอบเขตในการมีหรือแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายนั้น ๆ โดยเฉพาะกรณีที่เป็นร่างกฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งหลักการที่กำหนดขึ้นและแสดงไว้จะเป็นข้อผูกมัดและขอบเขตของการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายนั้นของสภา การเสนอหลักการที่ไม่ชัดเจนหรือคลุมเครือ อาจทำให้การแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมขัดกับหลักการได้ หากการแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวเนื่องกับหลักการนั้น

สำหรับกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ที่ผ่านการรับหลักการมาแล้ว ดังกล่าวข้างต้น ได้กำหนดหลักการให้แก้ไขเพิ่มเติมเพียง 2 มาตรา คือ มาตรา 83 และมาตรา 91 แต่คณะกรรมการฯ ได้มีมติแก้ไขเพิ่มมาตราอื่นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ด้วย คือ มาตรา 85 มาตรา 86 มาตรา 92 มาตรา 94 มาตรา 105 วรรคสาม รวมทั้งมีการเพิ่มเติมมาตราขึ้นใหม่เป็นบทเฉพาะกาลอีกด้วย ซึ่งในการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวมีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยและฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย โดยฝ่ายที่เห็นว่าสามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้มีการอ้างถึงข้อบังคับการประชุมฯ ข้อ 124 วรรคสาม ตอนท้ายที่กำหนดว่า “...เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องเนื่องกับหลักการนั้น” ส่วนฝ่ายที่เห็นว่าไม่อาจแก้ไขเพิ่มเติมมาตราอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในหลักการคือเฉพาะมาตรา 83 และมาตรา 91 เท่านั้น เพราะกำหนดเอาไว้ชัดเจนตามข้อบังคับการประชุมฯ ข้อ 114 วรรคสอง และอ้างข้อบังคับการประชุมฯ ข้อ 124 วรรคสาม ที่กำหนดว่า “...การแปรญัตติเพิ่มเติมมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดตอน หรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องเนื่องกับหลักการนั้น” ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการฯ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

มาตรา 83 และมาตรา 91 เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมในหลักการตามที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการ

มาตรา 85 ยกเลิกความว่า “ให้ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ” เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องเนื่องกับหลักการนั้นเนื่องจากความดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในมาตรา 83 ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 86 แก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 350 คน และแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 150 คน แก้ไขเพิ่มเติมให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 400 คน และแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 100 คน

มาตรา 92 ให้ยกเลิกในประเด็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งน้อยกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น

มาตรา 94 ยกเลิกข้อความว่า “และมีให้นับคะแนนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนได้รับไปใช้ในการคำนวณตามมาตรา 91” และ

มาตรา 105 ให้ยกเลิกวรรคสาม ซึ่งกำหนดว่า “การคำนวณสัดส่วนคะแนนของพรรคการเมืองสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเมื่อมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้เป็นไปตามมาตรา 94”

ตามที่ประชุมได้มีมติรับหลักการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ได้รับหลักการให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91 นั้น คณะกรรมการฯ

ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมนอกเหนือจากมาตราดังกล่าว คือ มาตรา 85 มาตรา 86 มาตรา 92 มาตรา 94 และมาตรา 105 วรรคสาม **ได้มีความเห็นออกเป็นสองฝ่าย** กล่าวคือ

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 85 มาตรา 86 มาตรา 92 การยกเลิกมาตรา 94 และมาตรา 105 วรรคสาม เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับหลักการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ที่รัฐสภาได้รับหลักการไว้ เนื่องจากจากการแก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้งที่ให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบ

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 85 มาตรา 86 มาตรา 92 การยกเลิกมาตรา 94 และมาตรา 105 วรรคสาม เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราที่ไม่ได้ระบุไว้ในหลักการของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ตามที่ประชุมได้รับหลักการเพียง 2 มาตรา เท่านั้น ได้แก่ มาตรา 83 และมาตรา 91

จากความเห็นที่แตกต่างกันดังกล่าวจึงนำไปสู่การเสนอญัตติเพื่อให้รัฐสภาได้วินิจฉัยไว้เป็นแนวทางต่อไป

ส่วนที่ 3 ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ความเป็นมาในการกำหนดหลักการของร่างพระราชบัญญัติ¹

เดิมร่างพระราชบัญญัติที่ได้ตราก่อนปี พ.ศ. 2477 ไม่มีการเขียนบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่าง ต่อมาในชั้นการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้มีการกำหนดข้อบังคับการประชุมและปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช 2476 โดยในข้อบังคับการประชุมดังกล่าว แม้ไม่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้นว่า ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติซึ่งรัฐบาลหรือสมาชิกเสนอนั้นจะต้องมีการเขียนหลักการของร่างพระราชบัญญัติไว้อย่างชัดเจน แต่กำหนดเพียงว่าร่างพระราชบัญญัติซึ่งรัฐบาลหรือสมาชิกเสนอนั้นต้องแบ่งเป็นมาตรา และมีบันทึกแสดงเหตุผลยื่นต่อประธาน อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎร ได้กำหนดให้ที่ประชุมลงมติว่าควรจะได้รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้พิจารณาหรือไม่ ถ้าไม่มีผู้คัดค้านในหลักการหรือมีผู้คัดค้านแต่ที่ประชุมลงมติไม่เห็นด้วยคำคัดค้านนั้น ก็ให้ถือว่าที่ประชุมยอมรับร่างนั้นไว้ปรึกษาละเอียดต่อไป จากบทบัญญัติดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่า หลักการของร่างพระราชบัญญัติใด ๆ ที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้พิจารณานั้น เป็นสิ่งสำคัญในระดับต้นซึ่งต้องพิจารณาเป็นลำดับแรก

ต่อมา ในข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช 2477 ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรไว้อย่างชัดเจนขึ้น โดยในข้อ 251 ของข้อบังคับและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว ได้กำหนดให้ญัตติร่างพระราชบัญญัตินั้นต้องแบ่งเป็นมาตราและให้มีบันทึกข้อความประกอบด้วย ก. หลักการของร่างพระราชบัญญัติ และ ข. คำชี้แจงแสดงเหตุผลว่ามีความจำเป็นอย่างไรจึงต้องตราพระราชบัญญัตินั้น และในการพิจารณาวาระที่หนึ่งยังคงกำหนดให้ที่ประชุมลงมติว่าควรจะได้รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้พิจารณาหรือไม่

ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช 2477 ถือว่าเป็นข้อบังคับฯ ฉบับแรก ที่กำหนดให้ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎรจำเป็นต้องมีหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นไว้อย่างชัดเจน และบทบัญญัติดังกล่าวได้ปรากฏอยู่ต่อมาในข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทน พุทธศักราช 2490 ข้อบังคับการประชุมปรึกษาของสภาผู้แทน พุทธศักราช 2494 ข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช 2495 และข้อบังคับการประชุมปรึกษาของสภาผู้แทน พ.ศ. 2513 จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2522 ในข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 ได้มีการกำหนดเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการเขียนหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยข้อ 89 ของข้อบังคับฯ นอกจากจะได้อำนาจให้ร่างพระราชบัญญัติต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบ ดังต่อไปนี้ (1) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ และ (2) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ ดังเช่นที่เคยกำหนดในข้อบังคับอื่น ๆ ที่ผ่านมาแล้ว ยังได้กำหนดให้ในการเขียนหลักกรานั้น

¹ กองหลักนิติบัญญัติและสถาบันพัฒนานักกฎหมายมหาชน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2561). เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง หลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย. สืบค้น 20 สิงหาคม 2564 จาก

จะต้องกำหนดโดยชัดแจ้ง และในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุมাত্রาที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้

บทบัญญัติที่กำหนดให้ต้องระบุหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรต้องกำหนดโดยชัดแจ้ง และในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุมাত্রาที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้ที่บัญญัติไว้ในข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 ได้รับการบัญญัติไว้ต่อมาในข้อ 91 ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2528 และข้อ 90 ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2535 และได้มีการเปลี่ยนบทบัญญัติการเขียนหลักการร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งในข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2540 โดยในข้อ 93 ได้กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติต้องแบ่งเป็นมาตราและต้องมีบันทึกประกอบ ดังต่อไปนี้ (1) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ และ (2) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ โดยหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้กำหนดโดยชัดแจ้ง และได้ตัดข้อความที่กำหนดให้ “ในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุมাত্রาที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้” ออกไป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ กล่าวคือ ในหลักการหรือในเหตุผลร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรจะระบุมাত্রาที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกหรือไม่ก็ได้ ต่อมาข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2551 ข้อ 109 ประกอบกับข้อ 101 ได้กำหนดไว้เช่นเดียวกับข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2540

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้แสดงไว้โดยสังเขปเพื่อให้ที่ประชุมสภาเข้าใจถึงความจำเป็นหรือเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ ว่ามีความมุ่งหมายเพื่อการใด

ในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุเฉพาะมาตราที่เป็นหลักที่ต้องการจะแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการ หรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้ แต่มิให้ถือว่ามาตราที่ได้ระบุไว้ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของหลักการ

ความมุ่งหมายของหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ

(1) ความมุ่งหมายในการมีบันทึกหลักการของร่างพระราชบัญญัติ

(ก) เพื่อให้ผู้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทราบถึงขอบเขตในการมีหรือแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินั้น ๆ โดยเฉพาะกรณีที่เป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม หลักการที่กำหนดขึ้นและแสดงไว้จะเป็นข้อผูกมัดและขอบเขตของการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายทั้งในชั้นการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

(ข) เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมสภา

(2) ความมุ่งหมายในการมีบันทึกเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ

(ก) เพื่อแสดงให้เห็นสาธารณชนทราบถึงเหตุผลหรือความจำเป็นที่จะต้องมีหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับนั้น ซึ่งเมื่อมีการนำมาลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ก็จะกลายเป็นเครื่องมือประการหนึ่ง ในการพิจารณาหรือค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมาย หรือใช้ประกอบในการใช้บังคับหรือตีความกฎหมายด้วย

(ข) เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมสภา

(ค) เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติที่กระทบต่อหลักการในชั้นการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร โดยปกติได้กำหนดให้พิจารณาเป็นสามวาระ โดยวาระที่หนึ่ง เป็นการพิจารณาเพื่อรับหลักการของร่างพระราชบัญญัติไว้พิจารณา วาระที่สอง เป็นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นรายมาตราโดยที่ประชุมสภา โดยจะมอบให้คณะกรรมการธิการรับไปดำเนินการหรือพิจารณาเต็มสภา และวาระที่สามเป็นการพิจารณาให้ความเห็นชอบประกาศใช้เป็นกฎหมาย ซึ่งในวาระที่หนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอเป็นเบื้องต้นว่าจะรับหลักการของร่างพระราชบัญญัติไว้พิจารณาต่อไปหรือไม่ สภาผู้แทนราษฎรจำเป็นต้องทราบถึงสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อบังคับการประชุมที่กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต้องประกอบด้วยหลักการของร่างพระราชบัญญัติ

(1) เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอเป็นวาระที่หนึ่ง เพื่อลงมติว่าจะรับหลักการของร่างพระราชบัญญัติไว้พิจารณาต่อไปหรือไม่ สภาผู้แทนราษฎรจำเป็นต้องทราบถึงสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อบังคับการประชุมที่กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต้องประกอบด้วยหลักการของร่างพระราชบัญญัติ

(2) เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณารับหลักการร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่งแล้ว ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการธิการ ก่อนการพิจารณาในวาระที่สองของสภาผู้แทนราษฎรเป็นรายมาตรา โดยทั่วไปจะกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตราใด สามารถแปรญัตติเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมมาตราในร่างพระราชบัญญัติได้

แม้ว่าข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่กำหนดจำกัดการแปรญัตติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และของคณะกรรมการในการที่จะเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดิมที่ขัดกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ได้เพิ่มขึ้นมาในภายหลัง แสดงให้เห็นว่าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของฝ่ายนิติบัญญัติ จำเป็นจะต้องยึดถือหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นสำคัญ และเป็นการจำกัดอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติในการเข้าไปแทรกแซงการดำเนินการตามนโยบายของฝ่ายบริหารสำหรับกรณีที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีหรือมิได้เสนอโดยคณะรัฐมนตรีแต่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของฝ่ายบริหาร แต่ก็มีใช้สมาชิกฯ หรือกรรมการฯ จะแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายนั้นไม่ได้เลย โดยหากการแก้ไขเพิ่มเติมหรือตัดทอนมาตรานั้นยังคงอยู่ในหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้น ก็ยังคงสามารถกระทำได้

อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติแม้ว่าตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะได้อำนาจไม่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดิมที่ขัดกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก็ตาม แต่หากมีความจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดิมที่ขัดกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้น สภาผู้แทนราษฎรก็สามารถกระทำโดยอาศัยการเสนอญัตติให้มีการยกเว้นข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในข้อที่กำหนดห้ามการกระทำดังกล่าวไว้ ซึ่งหากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีมติให้ยกเว้นข้อบังคับดังกล่าวแล้ว ย่อมสามารถดำเนินการเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดิมที่ขัดกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ แต่ในการยกเว้นข้อบังคับนั้นก็อาจส่งผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งที่ได้แปรญัตติไว้ รวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ได้แปรญัตติ สามารถอภิปรายเพื่อเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมมาตราเดิมที่ขัดกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติได้อย่างกว้างขวาง และอาจทำให้กระทบต่อเจตนารมณ์และหลักการสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ อันอาจส่งผลกระทบต่อขอบเขตและวัตถุประสงค์ของร่างพระราชบัญญัติที่ผู้เสนอกฎหมายนั้นต้องการ

การเขียนหลักการ

ต้องสอดคล้องกับข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น โดยแบ่งเป็น 2 กรณี กรณีแรก หลักการต้องกำหนดสาระให้พอเข้าใจว่าผู้เสนอมีความประสงค์จะแก้ไขบทบัญญัติเดิมให้เป็นอย่างไร และยึดหยุ่นพอที่จะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแปรญัตติได้โดยไม่ขัดกับสาระสำคัญของการแก้ไขของหน่วยงานเจ้าของเรื่อง และกรณีที่สอง ระบุเลขมาตราภายในวงเล็บในตอนท้าย เพื่อให้ทราบว่าแก้ไขมาตราใดบ้าง แต่เลขมาตรามีใช้สาระสำคัญของหลักการ

กรณีที่มีหลักการของเรื่องที่จะแก้ไขเพิ่มเติมหลายประเด็น

เขียนหลักการโดยระบุเรื่องในสาระสำคัญที่ได้มีการเสนอแก้ไขเป็นกรอบกว้าง ๆ แต่เพียงพอที่จะเข้าใจได้ชัดเจนว่าเป็นการแก้ไขเรื่องใด และระบุเลขมาตราเป็นวงเล็บต่อท้ายข้อความ เพื่อให้มีการแปรญัตติแก้ไขหรือเพิ่มเติมรายละเอียดต่าง ๆ ได้ตามสมควร ซึ่งจะทำให้เรื่องที่แก้ไขนั้นมีความสมบูรณ์เหมาะสมแก่การใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ เว้นแต่ในเรื่องใดที่เป็นเหตุผลหลักหรือเป็นสาระสำคัญของการเสนอแก้ไขครั้งนั้น ก็จะต้องระบุไว้ให้ชัดเจน

การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติในลักษณะใดบ้างที่เป็นการ “ขัดหลักการ” ไม่สามารถกระทำได้ กรณีปัญหานี้เนื่องจากสาระของกฎหมายแต่ละฉบับมีความแตกต่างหลากหลาย การวินิจฉัยว่าการแก้ไขเพิ่มเติมในลักษณะใดเป็นการขัดต่อหลักการบ้างจึงไม่อาจกำหนดเป็นหลักการตายตัวได้ จำเป็นต้องพิจารณาเป็นรายกรณี อย่างไรก็ตาม สามารถพิจารณาเป็นหลักการเบื้องต้นจากแนวทางปฏิบัติ ผ่านมาได้

กรณีกฎหมายฉบับใหม่หรือกฎหมายฉบับปรับปรุง หลักการของกฎหมายลักษณะนี้เป็นถ้อยคำกว้าง ๆ ว่า “ให้มีกฎหมายว่าด้วย...” หรือ “ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วย...” ดังนั้น การขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมร่างฯ จึงสามารถกระทำได้กว้างขวางกว่ากรณีที่เป็นกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม บางกรณีอาจมีการแก้ไขที่ขัดต่อหลักการได้ เช่น การขอแก้ไขชื่อกฎหมาย หากหลักการของกฎหมาย คือ “ให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม ...” แต่ในชั้นสภาจะขอแก้ไขชื่อกฎหมายเป็น “พระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุม ...” กรณีเช่นนี้ย่อมขัดต่อหลักการ เนื่องจากผลการแก้ไขทำให้ชื่อของกฎหมายไม่สื่อว่ามีหลักการสำคัญเป็นการส่งเสริมการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด แต่จะสื่อว่าเป็นกฎหมายซึ่งมีกลไกเป็นการควบคุมเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม หากชื่อของกฎหมายและหลักการไม่สื่ออย่างชัดเจนว่าเป็นกฎหมายส่งเสริมหรือกฎหมายควบคุม เช่น กรณีที่หลักการ คือ “ให้มีกฎหมายว่าด้วยการค้ำช้ำง” แต่ขอแก้ไขชื่อกฎหมายเป็น “พระราชบัญญัติค้ำช้ำง” กรณีเช่นนี้จะต้องพิจารณาจากเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติซึ่งพบว่าครอบคลุมการครอบครอง การนำเข้า และการส่งออกซึ่งกว้างกว่าการค้ำช้ำง ดังนั้น การแก้ไขชื่อดังกล่าวจึงไม่ขัดกับเนื้อหาของร่าง และสามารถทำได้โดยไม่ถือว่าขัดต่อหลักการ หรือกรณีที่หลักการ คือ “ให้มีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่งเพื่อความปลอดภัยจากมลพิษน้ำมัน” แต่ขอแก้ไขชื่อกฎหมายเป็น “พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางแพ่งต่อความปลอดภัยจากมลพิษน้ำมันอันเกิดจากเรือ พ.ศ. ....” เพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ย่อมไม่ขัดต่อหลักการ

ในส่วนกรณีที่มีการขอแก้ไขเพิ่มเติมมีผลให้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวกลายเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงิน เช่น การเพิ่มสาระในเรื่องกองทุนมีการจัดตั้งองค์กรขึ้นใหม่ หรือการเพิ่มราชการส่วนภูมิภาคจากเดิม ที่มีแต่เพียงราชการส่วนกลาง แม้จะไม่ถือว่าเป็นการขัดต่อหลักการ แต่ก็มีผลให้สภาต้องส่งร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าวให้นายกรัฐมนตรีรับรองตามขั้นตอนที่รัฐธรรมนูญฯ กำหนดต่อไป

กรณีกฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติม โดยที่หลักการของกฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติมต้องระบุให้ชัดเจนว่า ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องใดบ้าง การขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างฯ จึงอาจมีกรณีที่ขัดต่อหลักการ ของร่างได้มากกว่ากรณีกฎหมายฉบับใหม่หรือกฎหมายฉบับปรับปรุง ตัวอย่างเช่น หลักการของร่างฯ ระบุว่า “แก้ไขชื่อคณะกรรมการ” แต่ในชั้นสภาขอแก้ไของค์ประกอบคณะกรรมการ ในทางกลับกันกรณีหลักการของร่างฯ ระบุว่า “แก้ไขอำนาจหน้าที่คณะกรรมการ” แต่ในชั้นสภาขอแก้ไขชื่อคณะกรรมการใหม่ ย่อมมีผลให้ คณะกรรมการชุดเดิมพ้นจากตำแหน่ง กรณีจึงขัดต่อหลักการที่ต้องการแก้ไขเพียงแต่อำนาจหน้าที่ หรือกรณี หลักการของร่างเป็นการ “เพิ่มบทกำหนดโทษทางอาญาในกรณี....” แต่ในชั้นสภามีการขอแก้ไขเพิ่มเติม “โทษทางปกครอง” ก็ย่อมถือได้ว่าขัดต่อหลักการของร่างฯ ได้เช่นกัน หรือในกรณีของร่างพระราชบัญญัติ การจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะกรรมการฯ พิจารณาเสร็จแล้ว) นั้น กรรมการฯ เสียข้งน้อย ได้เสนอร่างมาตรา 2/1 เพื่อเพิ่มเติมนิยามคำว่า “สาธารณูปโภค” แม้ว่าจะเป็นคำที่มีอยู่แล้วในพระราชบัญญัติ การจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 เพียงแต่มีได้เคยกำหนดนิยามคำดังกล่าว ทั้งในหลักการของร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแก้ไขเพิ่มเติมก็ไม่ได้มีหลักการที่จะแก้ไขนิยามศัพท์ของพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 แต่อย่างใด โดยที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติให้คงใช้ข้อบังคับฯ ข้อ 119 วรรคสี่ ประกอบข้อ 221 เพื่อพิจารณาแก้ไขตามที่กรรมการฯ เสียข้งน้อยเสนอ แม้ว่าโดยเนื้อแท้แล้วการขอแก้ไข เพิ่มเติมดังกล่าวจะถือได้ว่าเป็นการขัดต่อหลักการ

การแก้ไขหลักการและเพิ่มมาตราขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกัน

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาซึ่งต้องมีบันทึกเหตุผลของร่างเสนอมาด้วยนั้น เหตุผลของร่าง จะอธิบายความจำเป็น สภาพปัญหาอุปสรรค การแก้ไขปัญหา แนวนโยบายของรัฐ ความจำเป็นเร่งด่วน โครงสร้างของกลไกทางกฎหมาย ตลอดจนผลที่คาดหมายจากการมีกฎหมาย ซึ่งเนื้อหาของเหตุผล จะสอดคล้องและสัมพันธ์กับเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ เมื่อร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาแล้ว เหตุผลจะนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความเป็นมา ในการตราพระราชบัญญัตินั้น แต่โดยที่เหตุผลของร่างพระราชบัญญัติเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อประกอบ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ จึงไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของร่างพระราชบัญญัติ การที่คณะกรรมการได้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติแล้วเห็นว่ามีควมจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างเพื่อให้ถูกต้อง คณะกรรมการฯ จะต้องกลับมาตรวจสอบเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติด้วยว่าเป็นไปโดยสอดคล้องกับเนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติ ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่ หากจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในเหตุผล จะต้องทำเป็นข้อสังเกตแนบท้าย ในรายงานของคณะกรรมการฯ เพื่อเสนอให้สภาพิจารณาเห็นชอบแล้วส่งไปยังคณะรัฐมนตรีว่าจะเห็นด้วยกับ ข้อสังเกตที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติหรือไม่ เช่น

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว)

คณะกรรมการฯ ได้เพิ่มมาตราขึ้นใหม่ ดังนี้

มาตรา 5/2 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (3/1) ของมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543

“(3/1) ประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อพัฒนาส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน เพื่อถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจในพื้นที่ให้เข้มแข็งและเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ”

โดยมีการแก้ไขเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติเพื่อให้สอดคล้องกับมาตราที่เพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 มีบทบัญญัติ บางประการที่ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสถานการณ์ปัจจุบันสมควรเพิ่มเติมให้มีการใช้รายได้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วย เพื่อให้การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกว้างขวางมากขึ้นรวมทั้ง แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบและหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและ คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมหน้าที่และอำนาจของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน หรือสถาบันการศึกษาเพื่อให้มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีอันจะส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

อย่างไรก็ดี เมื่อสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวในวาระที่ 2 และมีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติเป็นประการอื่น ซึ่งกระทบต่อถ้อยคำในเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติย่อมต้องแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในเหตุผลให้สอดคล้องกันด้วย

มาตรา 5/2 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (3/1) ของมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543

“(3/1) ประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้มีการ เพื่อพัฒนาส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน เพื่อในการถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมผู้ประกอบการวิสาหกิจในพื้นที่ให้เข้มแข็งและเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ”

และได้แก้ไขในส่วนของเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติให้สอดคล้องกัน ดังนี้

“เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสถานการณ์ปัจจุบันสมควรเพิ่มเติมให้มีการใช้รายได้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วย เพื่อให้การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกว้างขวางมากขึ้น รวมทั้ง แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบและหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและคณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เหมาะสม ยิ่งขึ้น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมหน้าที่และอำนาจของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการประสานงานกับ ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การเอกชน หรือสถาบันการศึกษา เพื่อให้มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีอันจะส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

ตารางเปรียบเทียบข้อบังคับการประชุมรัฐสภาในประเด็นหลักการและเหตุผลในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม
และการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและการแปรญัตติ

ชื่อ	หลักการและเหตุผลในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม	การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและการแปรญัตติ
ข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา พ.ศ. 2539	<p>ข้อ 81 ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต้องแบ่งเป็น มาตรา และต้องมีบทที่ประกอบ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>(2) เหตุผลในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม นั้น ให้กำหนดโดยชัดแจ้ง</p> <p>การแก้ไขเพิ่มเติม หรือการยกเลิกมาตราใดของ รัฐธรรมนูญ ให้ระบุมาตราที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติม หรือ ยกเลิกไว้ในหลักการ หรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้</p>	<p>ข้อ 86 การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ชั้นคณะกรรมการธิการ สมาชิกรัฐสภาผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมก็ให้เสนอคำแปรญัตติ ล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการธิการ ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่รัฐสภา รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่รัฐสภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไว้เป็นอย่างอื่น</p> <p>การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิมต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่าง รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติม มาตราที่เกี่ยวข้องกับหลักการนั้น</p>
ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2544	<p>ข้อ 84 ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต้องแบ่งเป็น มาตราและต้องมีบทที่ประกอบ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>(2) เหตุผลในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม</p>	<p>ข้อ 92 การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ชั้นคณะกรรมการธิการ สมาชิกรัฐสภาผู้ใดเห็นควรแก้ไข เพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมก็ให้เสนอคำแปรญัตติ ล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการธิการ</p>

ชื่อ	หลักการและเหตุผลในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม	การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและการแปรรูป
	<p>หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นให้กำหนดโดยชัดแจ้ง</p> <p>การแก้ไขเพิ่มเติม หรือการยกเลิกมาตราใดของรัฐธรรมนูญให้ระบุมাত্রาที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้</p>	<p>การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและการแปรรูป</p> <p>ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่รัฐสภารับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่รัฐสภาจะได้กำหนดเวลาแปรรูปคดีสำหรับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไว้เป็นอย่างอื่น</p> <p>การแปรรูปคดี โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา การแปรรูปคดีเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องกับหลักการนั้น</p>
<p>ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2553</p>	<p>ข้อ 86 ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบทประกอบ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>(2) เหตุผลในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>(3) บทที่วิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้กำหนดโดยชัดแจ้ง</p> <p>การแก้ไขเพิ่มเติม หรือการยกเลิกมาตราใดของรัฐธรรมนูญให้ระบุมাত্রาที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือ</p>	<p>ข้อ 96 การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมชั้นคณะกรรมการการ สมาชิกรัฐสภาผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการการ</p> <p>ภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันถัดจากวันที่รัฐสภารับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่รัฐสภาจะได้กำหนดเวลาแปรรูปคดี สำหรับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไว้เป็นอย่างอื่น</p> <p>การแปรรูปคดี โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา การแปรรูปคดีเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอนหรือ</p>

ชื่อ	หลักการและเหตุผลในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม	การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและการแปรญัตติ
	ยกเลิกไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้	แก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องกับหลักการนั้น
ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. 2563	<p>ข้อ 114 ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต้องแบ่งเป็น มาตรา และต้องมีบันทึกประกอบ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>(2) เหตุผลในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>(3) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ให้กำหนดโดยชัดเจน</p> <p>การแก้ไขเพิ่มเติม หรือการยกเลิกมาตราใดของรัฐธรรมนูญให้ระบุมาตราที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้</p>	<p>ข้อ 124 การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นคณะกรรมาธิการ สมาชิกรัฐสภาผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธาน คณะกรรมาธิการภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันถัดจากวันที่รัฐสภารับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่รัฐสภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไว้เป็นอย่างอื่น</p> <p>การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องกับหลักการนั้น</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว</p>
<p>มาตรา 83 สมาชิกแทนราษฎรประกอบด้วย สมาชิกจำนวนห้าร้อยคน ดังนี้ (1) สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เลือกตั้งจำนวนสามร้อยห้าสิบคน (2) สมาชิกซึ่งมาจากบัญชีรายชื่อของ พรรคการเมืองจำนวนหนึ่งร้อยห้าสิบคน</p>	<p>..... .....</p> <p>มาตรา 1 รัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ....”</p> <p>มาตรา 2 รัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 83 ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 83 สมาชิกแทนราษฎรประกอบด้วย สมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการ เลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และ สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน หนึ่งร้อยคน</p>	<p>..... .....</p> <p>มาตรา 1 รัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ....”</p> <p>มาตรา 2 รัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับให้ใช้บังคับตั้ง แต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 83 ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 83 สมาชิกแทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิก จำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้ง แบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจาก การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน <u>การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ใช้วิธีออก เสียงลงคะแนนโดยเสรี โดยตรงและลับ โดยให้ใช้บัตร</u></p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว</p>
<p>ในกรณีที่ตั้งตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังไม่มีการเลือกตั้ง หรือประกาศชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทน ตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่</p> <p>ในกรณีมีเหตุใด ๆ ที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบคน ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่</p> <p>มาตรา 85 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจาก การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีออกเสียง ลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้แต่ละเขตเลือกตั้ง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละหนึ่งคนและผู้มี</p>	<p>ในกรณีที่ตั้งตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลง ไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังไม่มีการเลือกตั้งหรือประกาศชื่อ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรเท่าที่มีอยู่</p> <p>ในกรณีมีเหตุใด ๆ ที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ให้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วย สมาชิกเท่าที่มีอยู่”</p>	<p><u>เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบ</u></p> <p>ในกรณีที่ตั้งตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลง ไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังไม่มีการเลือกตั้งหรือประกาศ ชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรเท่าที่มีอยู่</p> <p>ในกรณีมีเหตุใด ๆ ที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ให้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วย สมาชิกเท่าที่มีอยู่”</p> <p><u>มาตรา 3/1 ให้ยกเลิกความในมาตรา 85 ของ</u> <u>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ใช้ความ</u> <u>ต่อไปนี้แทน</u></p> <p>“มาตรา 85 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจาก การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยให้แต่ละเขต <u>เลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละหนึ่งคน</u> <u>และผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง</u></p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว</p>
<p>สิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ได้คนหนึ่งคะแนน โดยจะลงคะแนนเลือกผู้สมัคร รับเลือกตั้งผู้ใด หรือจะลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเลยก็ได้ ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนสูงสุด และมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัคร รับเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยกฎหมายดังกล่าว จะกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องยื่นหลักฐาน แสดงการเสียภาษีเงินได้ประกอบการสมัคร รับเลือกตั้งด้วยก็ได้</p> <p>ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผล การเลือกตั้งเมื่อตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว มีเหตุอัน</p>		<p>ได้คนหนึ่งคะแนน โดยจะลงคะแนนเลือกผู้สมัคร รับเลือกตั้งผู้ใด หรือจะลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเลยก็ได้</p> <p>ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและ มีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ ได้รับเลือกตั้ง</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัคร รับเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่น ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยกฎหมายดังกล่าวจะกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องยื่นหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้ประกอบการ การสมัครรับเลือกตั้งด้วยก็ได้</p> <p>ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้ง เมื่อตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว มีเหตุอันควรเชื่อว่า</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว</p>
<p>ควรเชื่อว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและ เที่ยงธรรม และมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้า ของเขตเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องตรวจสอบเบื้องต้นและประกาศผลการเลือกตั้ง ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่ วันเลือกตั้ง ทั้งนี้ การประกาศผลดังกล่าวไม่เป็น การตัดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ การเลือกตั้งที่จะดำเนินการสืบสวน ไต่สวน หรือวินิจฉัยกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าการกระทำ การทุจริตในการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งไม่เป็นไป โดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมไม่ว่าจะได้ประกาศผล การเลือกตั้งแล้วหรือไม่ก็ตาม</p> <p>มาตรา 86 การกำหนดจำนวนสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะมีและ</p>		<p>ผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมี จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้ง ทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องตรวจสอบ เบื้องต้นและประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ทั้งนี้ การประกาศผลดังกล่าวไม่เป็นการตัดหน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการสืบสวน ไต่สวน หรือวินิจฉัยกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามี การกระทำการทุจริตในการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้ง ไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมไม่ว่าจะได้ประกาศผล การเลือกตั้งแล้วหรือไม่ก็ตาม”</p> <p><u>มาตรา 3/2</u> ให้ยกเลิกความในมาตรา 86 ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 86 การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่แต่ละจังหวัดจะมีและการแบ่งเขตเลือกตั้ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว</p>
<p>การแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตามวิธีการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตาม หลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้าย ก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรสามร้อยห้าสิบคน จำนวนที่ได้รับ ให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน</p> <p>(2) จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎร ต่อสมาชิกหนึ่งคนตาม (1) ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน โดยให้ถือเขตจังหวัดเป็น เขตเลือกตั้ง</p> <p>(3) จังหวัดใดมีราษฎรเกินจำนวนราษฎรต่อ สมาชิกหนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎร ที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน</p> <p>(4) เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของแต่ละจังหวัดตาม (2) และ (3) แล้ว ถ้าจำนวน</p>		<p>ให้ดำเนินการตามวิธีการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐาน การทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มี การเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สี่ร้อยคน จำนวนที่ได้รับให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อ สมาชิกหนึ่งคน</p> <p>(2) จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อ สมาชิกหนึ่งคนตาม (1) ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน โดยให้ถือเขตจังหวัดเป็น เขตเลือกตั้ง</p> <p>(3) จังหวัดใดมีราษฎรเกินจำนวนราษฎรต่อสมาชิก หนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้น เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวน ราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน</p> <p>(4) เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของแต่ละจังหวัดตาม (2) และ (3) แล้ว ถ้าจำนวน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว</p>
<p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ครบสามร้อยห้าสิบคน จังหวัดใดมีเศษที่เหลือจากการคำนวณตาม (3) มากที่สุด ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเศษที่เหลือ จากการคำนวณนั้นในลำดับรองลงมาตามลำดับ จนครบจำนวนสามร้อยห้าสิบคน</p> <p>(5) จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้เกินหนึ่งคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี โดยต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขต ให้ติดต่อกันและต้องจัดให้มีจำนวนราษฎร ในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน</p>	<p>มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในมาตรา 91 ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน</p>	<p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ครบสี่ร้อยคน จังหวัดใด มีเศษที่เหลือจากการคำนวณตาม (3) มากที่สุด ให้จังหวัดนั้น มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้ เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวิธีการดังกล่าวแก่ จังหวัดที่มีเศษที่เหลือจากการคำนวณนั้นในลำดับ รองลงมาตามลำดับจนครบจำนวนสี่ร้อยคน</p> <p>(5) จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้เกินหนึ่งคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี โดยต้องแบ่ง พื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกันและต้องจัด ให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน”</p> <p>มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในมาตรา 91 ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว</p>
<p>มาตรา 91 การคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) นำคะแนนรวมทั้งประเทศที่พรรคการเมืองทุก พรรคที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้รับ จากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหารด้วยห้าร้อย อันเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(2) นำผลลัพธ์ตาม (1) ไปหารจำนวนคะแนน รวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองแต่ละพรรค ที่ได้รับจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกเขต จำนวนที่ได้รับให้ถือ เป็นจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรค การเมืองนั้นจะมีได้</p> <p>(3) นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่พรรคการเมืองจะมีได้ตาม (2) ลบด้วยจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ทั้งหมดที่พรรคการเมืองนั้นได้รับเลือกตั้งในทุกเขต</p>	<p>“มาตรา 91 การคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับ เลือกตั้ง ให้นำคะแนนที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ การเลือกตั้งมารวมกันทั้งประเทศแล้วคำนวณเพื่อ แบ่งจำนวนผู้ที่ได้รับเลือกของแต่ละพรรคการเมือง เป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กันโดยตรงกับจำนวนคะแนนรวม ข้างต้น โดยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีรายชื่อในบัญชี รายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือกตามเกณฑ์ คะแนนที่คำนวณได้เรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชี รายชื่อของพรรคการเมืองนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ..... นายกรัฐมนตรี</p>	<p>“มาตรา 91 การคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับ เลือกตั้ง ให้นำคะแนนที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ การเลือกตั้งมารวมกันทั้งประเทศแล้วคำนวณเพื่อ แบ่งจำนวนผู้ที่ได้รับเลือกของแต่ละพรรคการเมือง เป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กันโดยตรงกับจำนวนคะแนนรวม ข้างต้น โดยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีรายชื่อในบัญชี รายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือกตามเกณฑ์ คะแนนที่คำนวณได้เรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชี รายชื่อของพรรคการเมืองนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ การออกเสียง ลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศ ผลการเลือกตั้ง และการอื่น ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไป</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว</p>
<p>เลือกตั้ง ผลลัพธ์คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นจะได้รับ (4) ถ้าพรรคการเมืองใดมีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เท่ากับหรือสูงกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้ตาม (2) ให้พรรค การเมืองนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามจำนวนที่ ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และไม่มี สิทธิได้รับการจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ และให้นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดไปจัดสรรให้แก่ พรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งต่ำกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรที่พรรคการเมืองนั้นจะพึงมีได้ตาม (2) ตามอัตราส่วน แต่ต้องไม่มีผลให้พรรคการเมืองใด ดังกล่าวมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินจำนวนที่จะ พึงมีได้ตาม (2)</p>		<p>ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว</p>
<p>(5) เมื่อได้จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองแล้ว ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดตายภายหลังวันปิดรับสมัครรับเลือกตั้งแต่ก่อนเวลาปิดการลงคะแนนในวันเลือกตั้ง ให้นำคะแนนที่มีผู้ลงคะแนนให้มาคำนวณตาม (1) และ (2) ด้วยการนับคะแนน หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณการคิดอัตราส่วน และการประกาศผลการเลือกตั้งให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p>		

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว</p>
<p>มาตรา 92 เขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรับ เลือกตั้งรายใดได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่า คะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น ให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ และมีให้นับคะแนนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน ได้รับไปใช้ในการคำนวณตามมาตรา 91 ในกรณี เช่นนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการให้ มีการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่ โดยผู้สมัคร รับเลือกตั้งเดิมทุกรายไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่นั้น</p> <p>มาตรา 94 ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้ง อันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ เพราะเหตุที่การเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้นำความในมาตรา 93 มาใช้บังคับโดยอนุโลม การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทน</p>		<p>มาตรา 4/1 ให้ยกเลิกความในมาตรา 92 ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 92 เขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง รายใดได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าคะแนนเสียง ที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขต เลือกตั้งนั้น ให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการให้มีการรับ สมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่ โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งเดิม ทุกรายไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะ จัดขึ้นใหม่นั้น”</p> <p>มาตรา 4/2 ให้ยกเลิกมาตรา 94 ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว</p>
		<p>ราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จนกว่าจะถึงวันที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลัง ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>ในระหว่างที่ยังมิให้นำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ มาใช้บังคับตามวรรคหนึ่ง ให้บทบัญญัติของมาตราดังกล่าว ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือก่อนที่ถูกยกเลิกโดยรัฐธรรมนูญนี้ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ตราขึ้นเพื่อให้เป็นไปตาม บทบัญญัตินั้นยังคงนำมาใช้บังคับต่อไป</p> <p>มาตรา 4/5 ให้รัฐสภาดำเนินการตามมาตรา 132 เพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ โดยต้องพิจารณาให้แล้ว เสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 83 และมาตรา 91) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว</p>
		<p><u>รัฐธรรมนูญนี้</u> ในกรณีที่ยังไม่สามารถดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในส่วนที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญนี้ ให้แล้วเสร็จได้ตามวรรคหนึ่งและต้องมีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้บังคับกับการเลือกตั้ง นั้นไปพลางก่อน</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ..... นายกรัฐมนตรี</p>

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. 0 2244 2070-2

Bureau of Academic Services

The Secretariat of the House of Representatives

Tel. 0 2244 2070-2

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร